

Preek van de leek

In de gangen van het Tweede Kamergebouw is het druk. Telefoons rinkelen onophoudelijk. Fractiemedewerkers snellen heen en weer met rapporten in hun handen. Op televisieschermen zijn lopende debatten in vaste Kamercommissies te volgen. De deur van de werkkamer van PvdA-politica Nebahat Albayrak moet dicht. Er mag niet gestoord worden. Het komende uur heeft de socialistische volksvertegenwoordigster alleen maar tijd voor Bijbelstudie. Binnen zit ik samen met haar over Exodus 23 gebogen.

In het project 'De Preek van de Leek' vragen we dappere en uitgesproken mensen of ze voor één keer een kerkdienst in de protestantse traditie willen vormgeven. We selecteren mensen die niet per se gelovig zijn, maar die hebben laten zien dat ze over lef beschikken. Cabaretiërs, politici, kunstenaars en columnisten zijn de dominees van deze tijd. Zij ontmaskeren, roepen op tot actie, houden de boel bij elkaar, ontregelen, benoemen en bouwen. Kortom: ze preken. Gewoonlijk doen ze dat vanaf het podium in een theater, het zitje in een televisiestudio of de opiniepagina van een krant. Maar hoe zou het zijn als deze getalenteerde mensen eens een echte kansel zouden beklimmen? Als ze een Bijbeltekst zouden uitleggen en zich zouden verhouden tot de traditie van de kerk? Met die vragen begon in 2008 het project 'De Preek van de Leek'.

Traditie

De dominees van deze tijd, de leken, worden niet onvoorbereid de kansel opgejaagd. Een team van predikanten is aan het project verbonden en zij staan de leken bij. Er wordt samen geëxegeseerd en ook de orde van dienst wordt stap voor stap doorgelopen. 'Wat gebeurt er eigenlijk als er een kyriëgebed wordt uitgesproken en hoe zou jij dat in jouw dienst willen vormgeven?' Zo'n samenwerking is intensief en het biedt een unieke kans om iets over te brengen over wat een kerkdienst inhoudt en waar het om gaat. Niet alles uit de traditie slikken de leken voor zoete koek. Soms hebben ze kritische vragen bij Bijbelteksten of bij kerkelijke gewoontes. SER-voorzitter Alexander Rinnooy Kan thematiseerde zijn moeite met de wrede kant van God in een primitief offerritueel. RTL-nieuwslezeres Suzanne Bosman vond de kopjes koffie en thee die we na de dienst serveerden wel erg saai en prefereerde glazen wijn (de diensten worden 's middags om 17:00 uur gehouden). NRC-Handelsbladcolumnist Bas Heijne wilde wel meedoen maar weigerde pertinent om gezangen of psalmen te laten zingen ('ik heb gewoon niet zoveel met die muziek'). Onderdeel van 'De Preek van de Leek' is dat we onze leken serieus nemen. We zijn geïnteresseerd in hun hoofd, in wat zij denken. Als zij vinden dat het anders moet, dan willen we daar naar luisteren. Hun kritische kijk op de kerk is ook wel eens moeilijk. Zaken die wij zo gewend zijn, waar wij aan hechten, moeten soms op de helling. Wat we ervoor terugkrijgen maakt het de moeite meer dan waard.

Paulus

Ieder jaar november organiseren we een serie: vijf bijzondere kerkdiensten in het hartje van Amsterdam. De vierde reeks loopt in november 2011. Twintig getalenteerde leken hebben inmiddels hun tijd, hun aandacht en hun hart gegeven aan een project van de kerk. Dat heeft een schat aan inzichten en ervaringen opgeleverd: prachtige overdenkingen, schitterende muziek, een levendig gesprek tussen kerk en seculiere cultuur. En de kerk zit vol. Honderden mensen komen naar de diensten. Onder de bezoekers opvallend veel studenten, dertigers en anderen die normaal gesproken niet naar een kerk gaan. Toen Paulus zijn missionaire werk in de wereld

verrichtte moest hij ook delen van zijn traditie loslaten. Geen varkensvlees eten? Niet werken op Sabbath? Hij kreeg er de mensen in Klein-Azië niet warm voor. Paulus oordeelde dat het verhaal over Jezus ook zonder kon. Als we één ding van de Preek van de Leek geleerd hebben dat dit: kerkelijke vernieuwing is altijd ook de vraag stellen wat tot de kern hoort en wat we eventueel kunnen loslaten. ●

Ranfar Kouwijzer

De auteur is studentenpredikant in Amsterdam. Hij is ook één van de initiatiefnemers van het project 'De Preek van de Leek'.

PROGRAMMA PREEK VAN DE LEEK 2011

30 oktober Jan Jaap van der Wal; 6 november Paulien Cornelisse; 13 november Désanne van Brederode; 20 november Eberhard van der Laan; 27 november Leoni Jansen. Aanvang: 17:00 uur. Amsterdamse Singelkerk, Singel 452. Entree gratis. www.preekvandeleek.nl